

Titel: 6. Structuur
Op Maat Begrijpend lezen groep 6
Auteur: Daniëlle van der Zalm
Eerste druk, 2021

Copyright © 2021 - Daniëlle van der Zalm

Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand of openbaar gemaakt in enige vorm, hetzij elektronisch, mechanisch, door fotokopieën of op enige andere manier, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van Daniëlle van der Zalm.

6. DE STRUCTUUR VAN TEKSTEN

- Start
- Terugblik

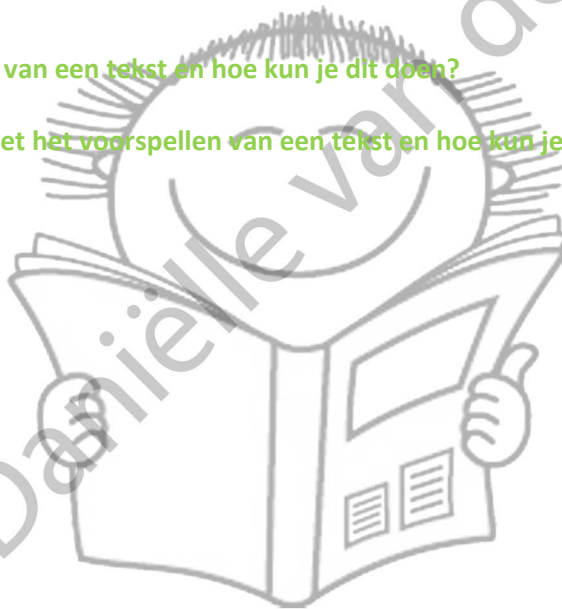
- Wat heb je tot nu toe geleerd?
- Heb je de afgelopen week leesstrategieën ingezet? Zo, ja bij welke vakken en wat was je ervaring?

- Voorkennis

- Er worden vragen gesteld over de structuur van een tekst.

DE VRAGEN

1. Wat is samenvatten van een tekst en hoe kun je dit doen?
2. Wat bedoelen we met het voorspellen van een tekst en hoe kun je dit doen?

Structuur

Samenvatten en voorspellen.

Voor deze vragen is het belangrijk dat je de hele tekst nauwkeurig leest.

Tekst 1

Een gewone dag

Het is een gewone dag, net als alle andere. Walter heeft zijn tanden gepoetst en gaat naar bed. Zijn moeder leest nog even zijn favoriete verhaal over dinosaurussen voor en even later gaat hij heerlijk slapen.

Walter ligt op zijn rug in bed en staart naar het plafond. Het is donker en er klinkt een stilte. Walter is dol op dinosaurussen en daarom kijkt hij nog even naar zijn verzameling dinosaurussen op zijn kastje naast het bed en uiteindelijk valt hij in een diepe slaap.

Opeens verschijnt daar Dex dinosaurus. Het lijkt wel of de wens van Walter is uitgekomen. Hij wil al jaren een dinosaurus als huisdier voor zijn verjaardag en daar staat hij dan. Hij kijkt de dinosaurus met zijn grote ogen aan en begroet hem vriendelijk.

Dex opent wagenwijd zijn bek en zegt: "Hallo Walter. Ik heb heel erg veel honger. Kun jij mij misschien iets te eten geven?" Walter denkt na. Wat eten dinosaurussen ook alweer? Hij denkt aan alle boeken die hij over dinosaurussen heeft gelezen en opeens schiet het hem te binnen. Bladeren vinden ze lekker. Walter loopt de achtertuin in en plukt zo snel als hij kan de blaadjes van de boom en geeft deze aan Dex dinosaurus. Hij vindt het heerlijk en je hoort hem hard smakken. Ja, Dex dinosaurus is een echte planteneter.

Dex is geen kleine dinosaurus. Hij is groot en sterk. Hij is zwaar. Hij is flink! Maar dat is eigenlijk heel handig. Walter mag op zijn rug klimmen. Daarna loopt Dex dinosaurus naar het slaapkamerraam. Als hij op dat moment het gordijn open schuift glinstert er licht van de lantaarnpalen naar binnen en hebben ze een prachtig uitzicht over de stad.

Vervolgens besluiten ze samen een leuk muziekje op te zetten en beginnen ze te dansen. Dex heeft veel lol en maakt de gekste bewegingen en begint te springen. "Stop," schreeuwt Walter, "niet zo hard springen." Maar zijn gil is al te laat. De vloer begint te kraken, steeds harder te kraken. Het eerste plankje kraakt doormidden en daarna de tweede. **Uiteindelijk** zakken ze daardoor samen door de vloer. Walter geeft nog een laatste noodkreet: "Help!"

"Walter gaat het?" De stem van moeder dringt tot Walter door. Hij doet zijn ogen open, zodat hij zijn moeder kan waarschuwen voor de schade die Dex heeft aangericht. Maar er is niets aan de hand. Walter kijkt verward rond. "Ga maar weer lekker slapen, jongen," zegt zijn moeder. Walter kijkt nog even goed rond in zijn kamer en gaat daarna weer heerlijk slapen.

©Daniëlle van der Zalm

**1. Vertel beknopt het verhaal.
Zet de zinnen in de juiste volgorde.**

1. Walter ontmoet Dex dinosaurus en stilt zijn honger.
2. Walter realiseert zich dat hij heeft gedroomd en gaat weer slapen.
3. Walter ligt in bed, staart naar het plafond en valt in diepe slaap.
4. Walter en Dex dinosaurus hebben samen plezier en beleven een spannend avontuur.
5. Mama leest een verhaal over dinosaurussen voor aan Walter.

A. 3-5-4-1-2

B. 1-3-4-2-5

C. 5-3-1-4-2

2. Wat is de beste samenvatting van dit verhaal?

- A. Walter en zijn vriend Dex dinosaurus beleven een spannend avontuur.
- B. Walter droomt over Dex dinosaurus.
- C. Walter en Dex dinosaurus dansen, waardoor ze door de vloer zakken.

3. Lees de 3^e alinea. Welk woord past het best bij dit stukje?

- A. kennismaking
- B. ontdekking
- C. vriendschap

**4. Lees: Walter geeft "Help!" (alinea 6 r. 5,6)
Hoe voelt Walter zich?**

- A. angstig
- B. verbaasd
- C. verraden

Structuur

Samenvatten en voorspellen.

Voor deze vragen is het belangrijk dat je de hele tekst nauwkeurig leest.

Tekst 2

Dolfijnen

Dolfijnen zijn leuk, mooi en ontzettend intelligent. Ze hebben de op één na grootste hersenen van het dierenrijk. En ze worden gezien als het tweede slimste dier op de aarde. Maar er is nog veel meer bekend over deze diersoort. Ben je nieuwsgierig geworden, lees dan verder.

Al zal je het niet meteen denken, de dolfijn is geen vis, maar een zoogdier. Net als de poes en de hond. Het is een zoogdier, want hij brengt levende jongen ter wereld, zoogt de jongen (geeft melk) en haalt adem met longen. Dit doet de dolfijn door zo nu en dan even boven water te komen om adem te halen met het blaasgat boven op de kop.

Een dolfijn moet steeds boven water komen om even adem te halen en daarom kan hij nooit helemaal slapen. Dolfijnen hebben daarom iets slims bedacht wanneer ze gaan slapen. Hun hersenhelften slapen om de beurt en ook houden dolfijnen één oog open tijdens hun slaap, zodat ze waakzaam zijn voor gevaar.

Dolfijnen hebben hele goede oren en maken hoge geluiden, die vaak te hoog zijn voor een mens om te horen. Zo kunnen ze onder water luisteren naar teruggekaatste geluiden om voorwerpen te zien. Dit heet echolocatie. Doordat de geluiden die hij maakt terugkaatsen weet hij wat er om hem heen is en kan hij een prooi vangen.

Ook maken dolfijnen geluiden om met elkaar te communiceren. Dit doen zij door te fluiten naar elkaar. Net als mensen, bezit elke dolfijn over een unieke toon. Zo weten ze dus precies wie spreekt, en waar de andere dolfijn is. Naast de fluittonen gebruiken dolfijnen ook hun lichaam om te communiceren. Zo wil een rechtopstaande dolfijn met de kop boven het water de ander duidelijk maken dat er een drijvend voorwerp is.

Wil je nog meer weten over dolfijnen of dolfijnen zien? Neem dan op een mooie, zonnige dag deel aan een rondvaartocht voor een onvergetelijke ervaring. Dolfijnen houden ervan om naast een boot mee te zwemmen en laten zich gemakkelijk zien. Alle tijd dus om leuke foto's te maken!

© Daniëlle van der Zalm

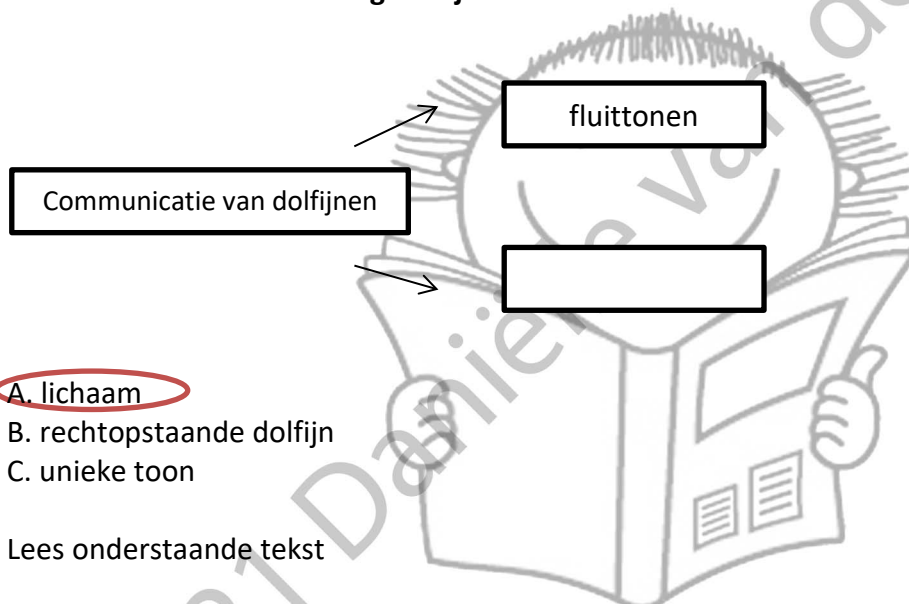
5. Lees alinea de 3^e alinea.
Wat doet de schrijfster in dit stukje?

- A. Ze geeft een voorbeeld over hoe dolfijnen slapen.
- B. Ze geeft een vergelijking over hoe dolfijnen slapen.
- C. Ze geeft een tip over hoe dolfijnen slapen.
- D. Ze geeft een verklaring over waarom dolfijnen nooit helemaal slapen.

6. Welke woord of welke woorden geven het best weer waar alinea 4 over gaat?

- A. het gehoor van een dolfijnen
- B. oren en geluiden
- C. het gehoor en echolocatie

7. Er is een schema gemaakt bij alinea 5. Dit schema is nog niet af.
Wat moet er in het lege vakje staan?

- A. lichaam
- B. rechtopstaande dolfijn
- C. unieke toon

Lees onderstaande tekst

Vandaag is het feest, want Marit is jarig. Het hele huis is versierd en ze krijgt cadeautjes van haar ouders en broertje. Mama heeft de taart al in huis gehaald, want 's middags komt de visite. Mama vertelt dat opa en oma als eerste komen en daarna komen de andere gasten die zijn uitgenodigd. Dan gaat de deurbel.

8. Welke zin vat het best de tekst samen?

- A. Marit is blij.
- B. Marit is jarig.
- C. Marit wacht op de visite.

9. Waar zal het vervolg van de tekst over gaan?

- A. Over opa en oma die op bezoek komen.
- B. Over de gasten die op bezoek komen.

C. Over de postbode die aanbelt.

Structuur

Samenvatten en voorspellen.

Voor deze vragen is het belangrijk dat je de hele tekst nauwkeurig leest.

Tekst 3

Tanden poetsen, hoe doe je dat?

Je tanden poetsen is niet alleen goed voor een wittere glimlach en een frissere adem, maar het is ook belangrijk voor je gezondheid. Hieronder zal ik een stappenplan geven hoe je het beste je tanden kunt verzorgen.

Poetsen volgens de 3B's

Poets altijd in een vaste volgorde, volgens de drie b's. Binnenkant, buitenkant en bovenkant. Als je een vaste volgorde aanhoudt, heb je minder kans dat je een plekje vergeet.

1. Gebruik een tandenborstel met zachte haren. Maak deze nat en doe er een klein beetje tandpasta op. Knijp in de tube, totdat er een hoeveelheid ter grootte van een erwt op je tandenborstel ligt.
2. Start met het poetsen van je onderste tanden aan de binnenkant.
3. Poets dan je onderste tanden aan de buitenkant.
4. Hierna poets je de onderste tanden aan de bovenzijde.
5. Poets daarna je tanden en kiezen boven. Eerst de binnenkant.
6. Doe dan weer de buitenkant.
7. Je eindigt met de bovenstaande tanden aan de onderzijde. Dit noem je ook wel de kauwvlakken van de kiezen.
8. Spuug de tandpasta uit en spoel nog even met water je mond

En vergeet niet om je tandenborstel goed uit te spoelen. Houd je tandenborstel een paar seconden onder de stromende kraan, zodat je bacteriën van de borstel verwijdert. En het is ook aan te raden om af en toe naar de tandarts te gaan.

©Daniëlle van der Zalm

10. In welke volgorde kun je tanden poetsen?

- A. Poets je bovenste tanden, poets je onderste tanden.
- B. Poets je onderste tanden en kieszen aan de bovenzijde.
- C. Poets je onderste tanden volgens de 3B's en poets je bovenste tanden volgens de 3B's.

11. Er is een schema gemaakt bij alinea 2. Dit schema is nog niet af. Wat moet er in het lege vakje staan?

- A. vaste volgorde
- B. geen plekje vergeten.
- C. stappenplan

Lees de tekst.

Mila en Bas gaan eens in de zoveel tijd iets leuks doen met de oppas. Vandaag gaan ze naar het zwembad. Mia heeft al een diploma en mag zelf zwemmen. Ze springt in het water. Bas heeft nog geen zwemdiploma en daarom moet de oppas eerst en dan mag hij het water in.

12. Welk stukje past op de open plaats?

- A. een zwembroek aandoen bij Bas
- B. zwembandjes omdoen bij Bas.
- C. hem een hand geven

13. Wat is de beste zin bij de tekst?

- A. Mila en Bas gaan zwemmen.
- B. Mila en Bas gaan op stap met de oppas.
- C. Mila en Bas gaan met de oppas zwemmen.

Tip!

Kennis van de structuur van een tekst en voorkennis over het onderwerp maakt het mogelijk om de inhoud van een tekst te **voorspellen**. Maak ook gebruik van je voorkennis over het onderwerp.

Lees de tekst

Een dagje op het strand

De zon schijnt en het is heerlijk weer. Karlijn en Wouter zijn heel erg vrolijk, want ze gaan vandaag naar het strand met papa en mama. Moeder heeft een grote tas met broodjes en drinken meegenomen. Karlijn en Wouter lopen naar de zee met de emmer en twee schepjes die ze zelf hebben meegenomen. Ze bouwen een prachtig zandkasteel met een poort, torens en een gracht. Dan zien ze dat de zee steeds dichterbij het kasteel komt. Ze proberen een dijk te bouwen om het kasteel te beschermen. Maar het zeewater is niet te stoppen. De dijk stort in elkaar. Het zeewater stroomt met een vaart de gracht in en is nu vlakbij de poort.

14. Lees bovenstaande tekst. Hoe gaat deze verder?

- A. Over Karlijn en Wouter die een nog grotere dijk maken.
- B. Over het kasteel dat in elkaar stort.**
- C. Over papa en mama die een handje komen helpen.

Lees de tekst

Wat wil ik later worden?

*“Mam, ik weet wat ik later worden wil.” zegt Bram. “Vertel het maar!”, zegt mama. “Nee, jij moet raden!” Oké, dokter, meester, clown, uh... autocoureur!”
Bram lacht: “Je raadt het nooit. Ik zal je een paar aanwijzingen geven. Ik heb een pak aan en een waterslang in mijn hand.” “Is er ook rook?” vraagt mama. “Ja en heel veel vlammen”, antwoordt Bram. “Nu is het niet moeilijk meer”, zegt mama.*

15. Lees bovenstaande tekst. Hoe gaat deze verder?

- A. Over mama die raadt dat Bram brandweerman wil worden.**
- B. Over mama die nog niet weet wat Bram wil worden.
- C. Over mama die raadt dat Bram politieagent wil worden.

Structuur

Samenvatten en voorspellen

Voor deze vragen is het belangrijk dat je de hele tekst leest.

Tekst 4

Waarom is lezen belangrijk.

Lezen is goed voor je en om verschillende redenen zelfs. Lees jij niet of nauwelijks? Na het lezen van deze tekst pak je hopelijk meteen een boek erbij, want ik ga vertellen waarom lezen zo belangrijk is.

Ten eerste kennen kinderen die lezen meer woorden. Wie een kwartier per dag leest kan 1000 nieuwe woorden leren per jaar. Dat is evenveel als het aantal woorden die je het hele jaar leert tijdens de woordenschatlessen op school.

Ten tweede als je regelmatig leest heb je meer kennis. Wanneer de juf of meester op school iets uitlegt kan je dat sneller begrijpen. Ook scoren kinderen die een kwartier per dag lezen beter op school. Weet je dat het niet alleen effect heeft op je prestaties op het gebied van lezen, maar ook op die van rekenen, taal, spelling en alle andere vakken die je krijgt op school.

Daarnaast leer je door het lezen over gevoelens van anderen. Door teksten leer je over hoe een ander denkt of leeft en dat helpt je om kinderen waarmee je omgaat beter te begrijpen en om er makkelijker contact mee te maken.

Lezen is dus goed voor je. Ik vind dat iedereen moet lezen, want door lezen word je beter op school en kom je verder. Twijfel je nog? Dan wil ik nog zeggen dat je van lezen je brein verbetert. Je concentratie en je vermogen om informatie te kunnen onthouden (je geheugen) zal verbeteren en wie wil dat nou niet. En de belangrijkste reden is natuurlijk dat lezen gewoon leuk is. Dus ik wens je tot slot veel leesplezier!

©Daniëlle van der Zalm

16. Lees tekst 4. *Waarom is lezen belangrijk.*
Wat zijn de belangrijkste woorden in de tekst.

- A. lezen, taal
- B. lezen, gevoelens
- C. lezen, betere schoolresultaten

17. Door een stukje tekst nogmaals te lezen begrijp je het vaak beter.
Lees de 3^e alinea (Ten tweede... t/m ... op school.) nogmaals. Waar gaat deze alinea vooral over?

- A. Dat je door lezen de leerkracht sneller begrijpt.
- B. Dat lezen gunstig is voor de resultaten van alle schoolvakken.
- C. Dat lezen is gunstig voor je leestempo.

18. Lees de vierde alinea (Daarnaast leer ... t/m ... te maken.) nogmaals. Waar gaat deze alinea vooral over?

- A. over dat je van lezen meer zelfvertrouwen krijgt.
- B. over dat lezen een positief effect heeft op je denken.
- C. over dat lezen helpt in je communicatie met anderen.

